

Özgeçmiş

Ceval Kaya

Özgeçmiş, bir kişinin, geçmişindeki önemli aşamaları ve sahip olduğu donanımı kendi ağzından yazdığı bir tür hayat hikâyesidir. Genellikle yeni bir işe girileceği zaman kişinin kendini tanıtmaya amacıyla ilgili kuruluşa vermek için yazılır. Özgeçmişe bakılarak kişi hakkında ön bilgi edinilir. Başvurular çok ise, yalnızca özgeçmişe bakılarak eleme de yapılabilir.

Özgeçmiş kişiyi tam ve doğru olarak tanıtmalıdır. Kişinin donanımını ve kapasitesini karşı tarafa tam olarak yansıtmalıdır.

Özgeçmiş, standart kâğıda (A4, çizgisiz, beyaz, 80 gram) bilgisayar, daktilo veya elle yazılır.

Özgeçmiş yazıldıktan sonra bir kopyası saklanır. Yaşantıdaki değişiklikler yeri geldikçe ilave edilir ve güncellenir. İleride başka bir yere özgeçmiş vermek söz konusu olduğunda yeni baştan yazılmaz, elde mevcut olan gözden geçirilip verilir. Onun için, özgeçmiş bir kere yazılır, ama birçok kere güncellenir.

Klasik ve modern olmak üzere iki tür özgeçmiş vardır. Modern özgeçmiş, belirli bazı bilgilerin form doldurur gibi kâğıda yazılmasından ibarettir. Modern özgeçmişte cümle kurmak yoktur, iş tamamen mekaniktir. Klasik özgeçmiş ise, hayat hikâyesi tarzında yazılır. Bu tür özgeçmiş hâlâ yaygın olarak kullanılmaktadır.

Burada klasik özgeçmiş tanıtılacaktır.

Özgeçmişte şu bölümler bulunur:

1. Tarih: Yazı alanının sağ üst köşesinde yer alır. Bu tarih, özgeçmişin yazıldığı/güncellendiği günün tarihidir. Gün.Ay.Yıl şeklinde yazılır. Gün ve ay tek haneli ise önüne sıfır konulur. Rakamlar normal rakamdır ve aralarında nokta bulunur: *02.10.2005, 14.08.2003, 03.05.1997, 23.11.2002* gibi.

2. Başlık: Tarihten sonra en az bir satır boşluk bırakılarak satırın ortasına konulmuş “Özgeçmiş” kelimesinden ibarettir.

3. Özgeçmiş metni: Metin bölümü paragraflar hâlinde düzenlenir. Her paragrafta ayrı bir konudan bahsedilir. Özgeçmişte yazılması zor olan bölüm burasıdır. Her türlü duygudan arındırılmış, açık ve kısa cümleler kullanılır. Şu alt bölümleri vardır:

3.1. Doğum ve aile bilgileri: Bu alt bölüm iki veya üç cümleden ibarettir.

Birinci cümlede doğum yılı ve yeri belirtilir. Bunlar, nüfus cüzdanındaki bilgilerdir. Bu bilgilerle karşı tarafa kişinin yaşı ve yurdun neresinden olduğu söylenmiş olur. Bazen doğum yeri tercih sebebi olabilir. Bu cümle aynen şöyle kurulur: *1980 yılında Tekirdağ’da doğdum.*

İkinci cümlede babanın ve annenin mesleği yazılır. Bu bilgiler aile çevresini ve özellikle okul öncesi dönemde en fazla etkisinde kalınan ortamı açıklar. Bunlar, bazen iş başvurusunda bulunulan kuruluşça tercih sebebi olabilir. Bu cümle şöyle kurulur: *Babam öğretmen, annem ev hanımı.*

Üçüncü cümlede kardeş sayısı belirtilir. Eğer ailede başka çocuk yoksa, bu cümle yer almaz. Cümle şöyle kurulur: *İki kardeşim var.*

3.2. Resmî eğitim bilgileri: Bu alt bölümde bitirilen okullar ile devam eden okul bilgileri yer alır. Bu okullar, kişinin eğitimindeki en önemli şekil vericilerdir. Okulların adları, okuluna göre, bazen referans anlamına gelir.

Genel olarak, iki cümle bu alt bölümde yer alacak bilgileri ifade etmeye yeterlidir. Bitirilen okullar hakkındaki bilgi; okulun bulunduğu şehir, okulun adı ve hemen ardından parantez içinde bitirme yılından ibarettir: *Adana'daki Atatürk İlkokulunu (1975), ... bitirdim.* Şehir belirtilmemişse, okulun, doğum yerinde veya bitirilen bir önceki okulun bulunduğu şehirde olduğu varsayılır.

Devam eden okul hakkındaki bilgi ise, kayıt yılı ve okulun adı biçiminde verilir: *1976 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydoldum.* Okula kayıt yılı, bir önceki okulu bitirme yılı ile aynı ise, yılı tekrar yazmak gerekmez. Onun yerine, "Aynı yıl" ifadesi tercih edilir: *... Edirne Lisesini (1978) bitirdim. Aynı yıl, İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesine kaydoldum.*

3.3. Özel eğitim bilgileri: Resmî eğitim yanında bilgi ve donanımı artırmak üzere bazen özel eğitime de ihtiyaç duyulur. Bu eğitim, genelde kurslarda verilir.

Bu alt bölüme, okullara giriş sınavları için gidilen kurslar hariç, her türlü kurs yazılabilir. Başlanan, fakat bitirilmeyen ve kişide herhangi bir kazanım oluşturmayan kursları yazmak gerekmez.

Bu kursların başlıcaları şunlardır: Yabancı dil kursları, sürücü kursu, spor kursları, bilgisayar ve daktilo kursları vs.

Kurslar yazılırken genelde şuna dikkat edilir: Ne zaman, hangi kursa gittiniz, ne düzeyde kazanımınız oldu?

Örnekler:

1999 yılından beri B sınıfı sürücü belgem var.

1983-1985 yılları arasında Amerikan Kültür Merkezinde ileri düzey İngilizce kurslarına devam ettim.

2002 yılında Delphi programlama dili kursuna gittim.

2001-2002 yıllarında orta düzeyde bağlama kursu aldım.

Bu tür kurslar, kazanım az olsa bile, kişinin öğrenmeye açık olduğunu, kendini geliştirmeye yatkın bulunduğunu gösterir. Bunlar, işveren tarafından göz önünde bulundurulur.

3.4. Askerlik bilgisi: Erkekler, eğer askerliklerini tamamlamışlarsa, bu hususu bu alt bölümde belirtirler. Formatı şöyledir: Askerlik, ne zaman, nerede ve ne askeri olarak tamamlandı?

Örnek: *Askerliğimi 1983 yılında Denizli'de kısa dönem piyade er olarak yaptım.*

Bayanların özgeçmişlerinde bu alt bölüm yer almaz.

3.5. İş deneyimi: Profesyonelce çalışılan ve para kazanılan kuruluşlar bu alt bölümde belirtilir. Bu bölüm kişinin çalışma hayatında ne kadar deneyime sahip olduğunu gösterir. Çalışılan yerler çok zaman bir referans niteliğindedir.

Bu bölümde yer alan çalışma bilgileri tarih sırasına göre düzenlenir. Hâlen devam eden çalışma bilgisi en sonda yer alır. Formatı şöyledir: Hangi yıllar arasında, nerede, ne olarak çalıştınız?

Örnekler:

1995-1999 arasında bir markette kasiyer olarak çalıştım.

1999-2001 arasında Tofaş'ta muhasebeci olarak çalıştım.

2001'den beri serbest muhasebeci olarak çalışıyorum.

Çalışılan yerlerin çok olması bir taraftan istikrarsızlık anlamına gelebilir, öbür taraftan, bu yerlerin kendi arasında bir yükseliş eğilimi varsa, bu, kişinin hırslı olduğunu da gösterebilir.

3.6. Uğraşlar: Para kazanmak amacı gütmeyen, kişinin mesleğiyle doğrudan alakalı olmayan ve boş zamanları değerlendirmek üzere yapılan yararlı etkinlikler bu alt bölümde belirtilir. Burada yer alan bilgiler, kişinin ilgisinin genişliğini, hayata daha geniş baktığını gösterebilir.

Örnekler:

Seyahatten hoşlanırım.

Klasik müzik dinlerim.

Futbol oynarım.

Not: *Kitap okumayı severim* gibi bir cümle uğraşları belirtmek için uygun değildir. Çünkü, herkes kendi mesleğiyle ilgili kitap okur. Eğer maksat başka tür kitap okunduğunu belirtmek ise, o zaman “Roman okurum.” gibi daha net bir cümle kurulmalıdır.

3.7. Medeni durum ve çocuk bilgisi: Medeni durum ve çocuk sayısı bu alt bölümde belirtilir.

Bazı meslekler için evli, bazıları için bekâr olmak zorunludur veya tercih edilir. Evli ve çocuklu olmak, kişinin hayata daha sıkı bağlanmasına sebep olduğu için, bazen iş başvurularında önemli olabilir.

Formatı şöyledir:

Evliyim. İki çocuğum var.

Evliyim.

Kişi evli değilse, bekâr olduğunu yazması gerekmez. Bu bölüm yoksa, onun bekâr olduğu varsayılır.

4. İsim: Özgeçmiş sahibi, bu bilgileri yazdıktan sonra bir sonraki satıra sağa yanaşık olarak adını ve soyadını belirtir. Bu isme bakarak, özgeçmişin kime ait olduğu anlaşılır. Özgeçmişte imza gerekli değildir.

(Not: Özgeçmişte yer alan bölümlere ait yazılacak özellik yoksa, bu bölümler atlanır.)

Bir özgeçmiş örneği:

02.09.2005

Özgeçmiş

1960 yılında Edirne’de doğdum. Babam öğretmen, annem ev hanımı. İki kardeşim var. Atatürk İlkokulunu (1971), Fevzipaşa Ortaokulunu (1974), Keçiçepe Öğretmen Lisesini (1977), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini (1982) bitirdim.

1978-1981 yılları arasında Fransız Kültür Merkezinde ileri seviyede Fransızca kursu aldım. 1980 yılında daktilo kursuna gittim. 1995 yılından beri B sınıfı sürücü belgem var.

Askerliğimi, 1988-1990 yılları arasında Balıkesir’de piyade yedek subayı olarak yaptım.

1983-1990 yılları arasında Alan Şirketler Grubunda hukuk müşaviri olarak çalıştım. 1991 yılından beri serbest avukatlık yapıyorum.

Yürüyüş yapmayı, seyahat etmeyi severim. Balık tutarım, bisiklete binerim.

Evliyim. İki çocuğum var.

Mehmet DEMİRCİ

Özgeçmiş için ödev:

(Aşağıdaki uygun olmayan üslupta ve dağınık hâlde verilmiş bilgileri düzenleyerek standart formatta bir özgeçmiş yazınız:)

Adım Mehmet GÜMÜŞ. Sıcak bir yaz günü Mersin'de dünyaya gözlerimi açmışım. Doğduğumda takvimler 1963 yılını gösteriyormuş. Babam hakim olduğu için okul öncesinde yurdun birkaç yerini dolaştık. Annem ise öğretmendi. 1974 yılında, annemin çalıştığı okul olan Barbaros İlkokulundan mezun oldum. Sonra 1977'de Atatürk Ortaokulunu ve 1980'de Adana Erkek Lisesini bitirdim. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydoldum. 1985 yılında bu okulu da bitirmeye muvaffak oldum. Öğrenciliğimde biraz yabancı dile heveslenmiştim. Fakat kursları tamamlamadım. Hiç kullanmadığım için yabancı dil bilgim de artık yok gibi. Mezuniyetten sonra İstanbul'dan ayrılmadım. 1995-1997 arasında Yazan Şirketler Grubunda hukuk müşaviri olarak çalıştım. Şu sıralar serbest avukatlık yapıyorum. Hızlı araba kullanmayı severim. Liseyi bitirir bitirmez ehliyet almıştım zaten. Eşim ve üç çocuğumla birlikte akşamları yürüyüş yapıp hafta sonları piknik yapmaya bayılırım.